

מסכת עירובין --- פסוקים

עירובין ב:א	דתנן פתחו של היכל גבהו עשרים אמה ורחבו עשר אמות ושל אולם גבהו ארבעים אמה ורחבו עשרים אמות ושניהן מקרא אחד דרשו (ויקרא ג, ב) ושחטו פתח אהל מועד דרבנן סברי קדושת היכל לחוד וקדושת אולם לחוד וכי כתיב פתח אהל מועד אהיכל כתיב ורבי יהודה סבר היכל ואולם קדושה אחת היא
עירובין ב:א	והא כי כתיב ההיא במשכן כתיב אלא אשכחן מקדש דאיקרי משכן ומשכן דאיקרי משכן בשלמא מקדש דאיקרי משכן דכתיב (ויקרא כז, ד) ונתתי (את) משכני בתוכם אלא משכן דאיקרי מקדש מנלן אילימא מדכתיב (במדבר י, כא) ונשאו הקהתים נושאי המקדש והקימו את המשכן עד בואם
עירובין ב:ב	ההוא בארון כתיב אלא מהכא (שמות כה, ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם
עירובין ג:א	ורב נחמן בר יצחק הניחא אי לא סבירא ליה הא דרבה אלא אי סבירא ליה הא דרבה דאמר רבה כתיב (ויקרא כג, מג) למען ידעו דורותיכם כי בסכות הושבתי עד עשרים אמה אדם יודע שדר בסוכה למעלה מעשרים אמה אין אדם יודע משום דלא שלטא ביה עינא
עירובין ד:א	אמר ר' חייא בר אשי אמר רב שיעורין חציצין ומחיצין הלכה למשה מסיני שיעורין דאורייתא הוא דכתיב (דברים ה, ח) ארץ חטה ושעורה וגו' ואמר רב חנן כל הפסוק הזה לשיעורין נאמר חטה לכדתנן הנכנס לבית המנוגע וכליו על כתיפיו וסנדליו וטבעותיו בידיו הוא והם טמאין מיד היה לבוש כליו וסנדליו ברגליו וטבעותיו באצבעותיו הוא טמא מיד והן טהורין עד שישהא בכדי אכילת פרס
עירובין ד:ב	תאנה כגרוגרת להוצאת שבת רמון כדתנן כל כלי בעלי בתים שיעורן כרימונים (דברים ה, ח) ארץ זית שמן (ודבש) ארץ שכל שיעוריה כזיתים
עירובין ד:ב	ואסמכינהו רבנן אקראי חציצין דאורייתא נינהו דכתיב (ויקרא טו, טז) ורחץ את כל בשרו (במים) שלא יהא דבר חוצץ בין בשרו למים
עירובין ו:ב	והא תניא לעולם הלכה כבית הלל והרוצה לעשות כדברי בית שמאי עושה כדברי בית הלל עושה מקולי ב"ש ומקולי ב"ה רשע מחומרי ב"ש ומחומרי ב"ה עליו הכתוב אומר (קהלת ב, יד) הכסיל בחשך הולך
עירובין י:א	אמר לי וכי מטילין קנקנתום לתוך הדיו והלא אמרה תורה (במדבר ה, כג) וכתב (במדבר ה, כג) ומחה כתב שיכול למחות
עירובין י:ב	ונמלך ומצאו בן עירו ואמר שמך כשמי ושם אשתך כשם אשתי פסול לגרש בו הכי השתא התם (דברים כד, א) וכתב לה כתיב בעינן כתיבה לשמה הכא ועשה לה כתיב בעינן עשייה לשמה
עירובין י:ב	אמר רבי האי דמחדדנא מחבראי דחזיתיה לר' מאיר מאחוריה ואילו חזיתיה מקמיה הוה מחדדנא טפי דכתיב (ישעיהו ל, כ) והיו עיניך רואות את מוריך
עירובין יד:א	א"ר יוחנן אמר קרא (מלכים א ז, כג) ויעש את הים מוצק עשר באמה משפתו עד שפתו עגול סביב וחמש באמה קומתו וקו שלשים באמה יסוב אותו סביב והא איכא שפתו אמר רב פפא שפתו שפת פרח שושן כתיב ביה דכתיב (מלכים א ז, כו) ועביו טפח ושפתו כמעשה כוס פרח שושן אלפים בת יכיל והאיכא משהו כי קא חשיב מגואי קא חשיב
עירובין יד:א	רבי חייא ים שעשה שלמה היה מחזיק מאה וחמשים מקוה טהרה מכדי מקוה כמה הוי ארבעים סאה כדתניא (ויקרא טו, טז) ורחץ את בשרו במים במי מקוה כל בשרו מים שכל גופו עולה בהן וכמה הן אמה על אמה ברום שלש אמות ושיערו חכמים מי מקוה ארבעים סאה
עירובין טו:ב	ר' מאיר אומר כל דבר שיש בו רוח חיים אין עושין אותו לא דופן לסוכה ולא לחי למבוי לא פסין לביראות ולא גולל לקבר משום רבי יוסי הגלילי אמרו אף אין כותבין עליו גיטי נשים מאי טעמא דרבי יוסי הגלילי דתניא (דברים כד, א) ספר אין לי אלא ספר מניין לרבות כל דבר ת"ל (דברים כד, א) וכתב לה מכל מקום אם כן מה ת"ל ספר לומר לך מה ספר דבר שאין בו רוח חיים ואינו אוכל אף כל דבר שאין בו רוח חיים ואינו אוכל
עירובין יח:א	א"ר ירמיה בן אלעזר דיו פרצוף פנים היה לו לאדם הראשון שנאמר (תהלים קלט, ה) אחר וקדם צרתי
עירובין יח:א	בראשית ב, כב ויבן ה' אלהים את הצלע וגו' רב ושמואל חד אמר פרצוף וחד אמר זנב בשלמא למ"ד פרצוף היינו דכתיב אחר וקדם צרתי אלא למ"ד זנב מאי אחר וקדם צרתי כד"ר אמי דא"ר אמי אחר למעשה בראשית וקדם לפורענות
עירובין יח:א	מאי היא אילימא משום קללה הא בתחילה נתקלל נחש ולבסוף נתקללה חוה ולבסוף נתקלל אדם אלא למבול דכתיב (בראשית ז, כג) וימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם ועד בהמה וגו'
עירובין יח:א	בראשית ב, ז וייצר תרין יודין אלא למ"ד זנב מאי וייצר כד"ר ש"ב בן פזי דא"ר שמעון בן פזי אוי לי מיצרי אוי לי מיוצרי
עירובין יח:א	שלמא למאן דאמר פרצוף היינו דכתיב (בראשית ה, ב) זכר ונקבה בראם אלא למאן דאמר זנב מאי זכר ונקבה בראם
עירובין יח:א	לכדר' אבהו דר' אבהו רמי כתיב זכר ונקבה בראם וכתב (בראשית א, כז) כי בצלם אלהים ברא אותו בתחלה עלתה במחשבה לבראות שנים ולבסוף לא נברא אלא אחד
עירובין יח:א	בשלמא למאן דאמר פרצוף היינו דכתיב (בראשית ב, כא) ויסגור בשר תחתנה אלא למאן דאמר זנב מאי ויסגור בשר תחתנה
עירובין יח:ב	תנו רבנן המרצה מעות לאשה מידו לידה או מידה לידו בשביל שישתכל בה אפילו דומה למשה רבינו שקיבל תורה מהר סיני לא ינקה מדינה של גיהנם ועליו הכתוב אומר (משלי יא, כא) יד ליד לא ינקה רע לא ינקה מדינה של גיהנם
עירובין יח:ב	אמר רב נחמן מנוח עם הארץ היה שנאמר (שופטים יג, יא) ויקם וילך מנוח אחרי אשתו מתקיף לה רב נחמן בר יצחק אלא מעתה גבי אלקנה דכתיב וילך אלקנה אחרי אשתו
עירובין יח:ב	וילך אלקנה אחרי אשתו הכי נמי וגבי אלישע דכתיב (מלכים ב ד, ל) ויקם וילך אחריה הכי נמי אלא אחרי דבריה ועצתה הכא נמי אחרי דבריה ועצתה
עירובין יח:ב	ולמאי דאמר רב נחמן מנוח עם הארץ היה אפילו בי רב נמי לא קרא דכתיב (בראשית כד, סא) ותקם רבקה ונערוותיה ותרכבנה על הגמלים ותלכנה אחרי האיש ולא לפני האיש
עירובין יח:ב	ואמר ר' ירמיה בן אלעזר כל אותן השנים שהיה אדם הראשון בנידוי הוליד רוחין ושידין ולילין שנאמר (בראשית ה, ג) ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו מכלל דעד האידנא לאו כצלמו אוליד

ואמר רבי ירמיה בן אלעזר מקצת שבחו של אדם אומרים בפניו וכולו שלא בפניו מקצת שבחו בפניו דכתיב (בראשית ז, א) כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה כולו שלא בפניו דכתיב (בראשית ו, ט) נח איש צדיק תמים היה בדורותיו	עירובין יח:ב
מאי דכתיב (בראשית ח, יא) והנה עלה זית טרף בפיא אמרה יונה לפני הקב"ה רבש"ע יהיו מזונותי מרורין כזית ומסורין בידך ואל יהיו מתקוין כדבש ותלוין ביד בשר ודם	עירובין יח:ב
וא"ר ירמיה בן אלעזר כל בית שנשמעין בו דברי תורה בלילה שוב אינו נחרב שנאמר (איוב לה, ז) ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה	עירובין יח:ב
ואמר רבי ירמיה בן אלעזר נתקללה בבל נתקללה שומרון נתברכו שכיניה נתקללה בבל נתקללו שכיניה דכתיב (ישעיהו יד, כג) ושמתיה למורש קיפוד ואגמי מים נתקללה שומרון נתברכו שכיניה דכתיב (מכה א, ו) ושמתי שומרון לעי השדה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם מתחייב אדם הריגה למלכות מטילין לו חכה לתוך פיו כדי שלא יקלל את המלך מדת הקב"ה אדם מתחייב הריגה למקום שותק שנאמר (תהלים סה, ב) לך דומיה תהלה ולא עוד אלא שדומה לו כאילו מקריב קרבן שנאמר (תהלים סה, ב) ולך ישולם נדר	עירובין יט:א
דא"ר יהושע בן לוי מאי דכתיב (תהלים פד, ז) עוברי בעמק הבכא מעין ישיתוהו גם ברכות יעטה מורה עוברי אלו בני אדם שעוברין על רצונו של הקב"ה עמק שמעמיקין להם גיהנם הבכא שבוכין ומורדין דמעות כמעין של שיתין גם ברכות יעטה מורה שמצדיקין עליהם את הדין ואומרים לפניו רבונו של עולם יפה דנת יפה זכית יפה חייבת ויפה תקנת	עירובין יט:א
גיהנם לרשעים גן עדן לצדיקים איני והאמר רבי שמעון בן לקיש רשעים אפילו על פתחו של גיהנם אינם חוזרין בתשובה שנאמר (ישעיהו סו, כד) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי וגו' שפשעו לא נאמר אלא הפושעים שפושעים והולכין לעולם אלעזר שלשה פתחים יש לגיהנם אחד במדבר ואחד בים ואחד בירושלים במדבר דכתיב (במדבר טז, ג) וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה בים דכתיב (יונה ב, ג) מבטן שאול שועתי שמעת קולי בירושלים דכתיב (ישעיהו לא, ט) נאם ה' אשר אור לו בציון ותנור לו בירושלים	עירובין יט:א
א"ר יהושע בן לוי ז' שמות יש לגיהנם ואלו הן שאול ואבדון ובאר שחת ובור שאון וטיט היון וצלמות וארץ התחתית שאול דכתיב (יונה ב, ג) מבטן שאול שועתי שמעת קולי	עירובין יט:א
אבדון דכתיב (תהלים פח, יב) היסופר בקבר חסדך אמונתך באבדון	עירובין יט:א
באר שחת דכתיב (תהלים טז, ז) כי לא תעזוב נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת	עירובין יט:א
בור שאון וטיט היון דכתיב (תהלים מ, ג) ויעלני מבור שאון מטיט היון	עירובין יט:א
וצלמות דכתיב (תהלים קז, ז) יושבי חשך וצלמות	עירובין יט:א
אמר רב חסדא דריש מרי בר מר מאי דכתיב (תהלים קיט, צו) לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד דבר זה אמרו דוד ולא פירשו	עירובין כא:א
אמרו איוב ולא פירשו דכתיב (איוב יא, ט) ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים	עירובין כא:א
אמרו יחזקאל ולא פירשו דכתיב (יחזקאל ב, ז) ויפרש אותה לפני והיא כתובה פנים ואחור וכתוב אליה קינים והגה והי קינים זו פורענותן של צדיקים בעולם הזה וכן הוא אומר (יחזקאל לב, טז) קינה היא וקוננוה והגה זו מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבא וכה"א (תהלים צב, ד) עלי הגיון בכנור והי זו היא פורענותן של רשעים לעתיד לבא	עירובין כא:א
עד שבא זכריה בן עדו ופירשו דכתיב (זכריה ה, ב) ויאמר אלי מה אתה רואה ואומר אני רואה מגילה עפה ארכה עשרים באמה ורחבה עשר באמה וכי פשטת לה הויא לה עשרין בעשרין וכתוב היא כתובה פנים ואחור וכי קלפת לה כמה הויא לה ארבעין בעשרין וכתוב (ישעיהו מ, יב) מי מדד בשעלו מים ושמים בזרת תכן וגו' נמצא כל העולם כולו אחד משלשת אלפים ומאתים בתורה	עירובין כא:א
דרש רבא מאי דכתיב (שיר השירים ז, יד) הדודאים נתנו ריח אלו בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא ועל פתחינו כל מגדים אלו בנות ישראל שמגידות פתחיהן לבעליהן	עירובין כא:ב
מאי דכתיב (שיר השירים ז, יב) לכה דודי נצא השדה נלינה בכפרים נשכימה לכרמים נראה אם פרחה הגפן פתח הסמדר הנצו הרמונים שם אתן את דודי לך לכה דודי נצא השדה אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה רבש"ע אל תדינני כיושבי כרכים שיש בהן גל ועריות ושבועת שוא ושבועת שקר	עירובין כא:ב
דכתיב (מלכים א, ה, יב) וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף מלמד שאמר שלמה על כל דבר ודבר של תורה שלשת אלפים משל על כל דבר ודבר של סופרים חמשה ואלף טעמים	עירובין כא:ב
מאי דכתיב (קהלת יב, ט) ויותר שהיה קהלת חכם עוד לימד דעת את העם [ו] איזן וחקר תיקן משלים הרבה לימד דעת את העם דאגמריה בסימני טעמים	עירובין כא:ב
דברים ז, ז ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו א"ר יהושע בן לוי אילמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו כביכול כאדם שנושא משוי על פניו ומבקש להשליכו ממנו לא יאחר לשונאו א"ר אילא לשונאיו הוא דלא יאחר אבל יאחר לצדיקים גמורים	עירובין כב:א
דברים ז, יא אשר אנכי מצוך היום לעשותם היום לעשותם ולא למחר לעשותם היום לעשותם למחר לקבל שכרם	עירובין כב:א
שמות לד, ו ארך אפים ארך אף מבעי ליה אלא ארך אפים לצדיקים ארך אפים לרשעים	עירובין כב:א
אמר רב יהודה דאמר קרא (שמות כז, יח) ארך החצר מאה באמה ורחב חמשים בחמשים אמרה תורה טול חמשים וסבב חמשים פשטיה דקרא במאי כתיב	עירובין כג:ב
דברים יד, כו ונתתה הכסף בכל אשר תאוה נפשך ריבה בבקר ובצאן וביין ובשכר מיעט ובכל אשר תשאלך נפשך חזר וריבה ריבה ומיעט וריבה ריבה	עירובין כז:ב
אמר ריש לקיש מעשר ראשון שהקדימו בשבלין פטור מתרומה גדולה שנאמר (במדבר יח, כו) והרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר מעשר מן המעשר אמרתי לך ולא תרומה גדולה ותרומת מעשר מן המעשר	עירובין לא:ב

א"ל רב פפא לאביי אי הכי אפילו הקדימו בכרי נמי א"ל עליך אמר קרא (במדבר יח, כח) מכל מעשרותיכם תרימו את כל תרומת ה' ומה ראית האי אידגן והאי לא אידגן: ובמעשר שני והקדש שנפדו	עירובין לא:ב
ולא במעשר שני והקדש שלא נפדו: פשיטא לא צריכא שפדאן ולא פדאן כהלכתן מעשר שפדאו על גב אסימון ורחמנא אמר (דברים יד, כה) וצרת הכסף כסף שיש עליו צורה הקדש שחיללו על גב קרקע דרחמנא אמר ונתן הכסף וקם לו	עירובין לא:ב
והא איתמר שבת וי"ט רב אמר נולדה בזה אסורה בזה אמר רבה התם משום הכנה דתניא (שמות טז, ה) והיה ביום הששי והכינו חול מכין לשבת וחול מכין לי"ט ואין יו"ט מכין לשבת ואין שבת מכינה ליום טוב	עירובין לח:ב
מיתבי (קהלת יא, ב) תן חלק לשבעה וגם לשמונה ר' אליעזר אומר שבעה אלו ז' ימי בראשית שמונה אלו ח' ימי מילה ר' יהושע אומר שבעה אלו שבעה ימי פסח שמונה אלו שמונה ימי החג	עירובין מ:ב
ואסור לשבת יין כל ימות החול אי אמרת בשלמא אי תחומין היינו דבשבתות ובימים טובים מותר אלא אי אמרת אין תחומין בשבתות ובימים טובים אמאי מותר שאני התם דאמר קרא (מלאכי ג, כג) הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא וגו' והא לא אתא אליהו מאתמול אי הכי בחול כל יומא ויומא נמי לישתרי דהא לא אתא אליהו מאתמול	עירובין מג:ב
אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ובבל כעיר הסמוכה לספר דמאי ותרגומא נהרדעא דרש רבי דוסתאי דמן בירי מאי דכתיב (שמואל א כג, א) ויגידו לדוד לאמר הנה פלשתים נלחמים בקעילה והמה שוסים את הגרנות תנא קעילה עיר הסמוכה לספר היתה והם לא באו אלא על עסקי תבן וקש	עירובין מה:א
דכתיב והמה שוסים את הגרנות וכתיב (שמואל א כג, ב) וישאל דוד בה' לאמר האלך והכיתי בפלשתים האלה ויאמר ה' אל דוד לך והכית בפלשתים והושעת את קעילה מאי קמבעיא ליה אילימא אי שרי אי אסור הרי בית דינו של שמואל הרמתי קיים אלא אי מצלח אי לא מצלח דיקא נמי דכתיב לך והכית בפלשתים והושעת את קעילה ש"מ	עירובין מה:א
כדתניא (שמות טז, כט) שבו איש תחתיו כתחתיו [וכמה תחתיו] גופו שלש אמות ואמה כדי לפשוט ידיו ורגליו דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר גופו שלש אמות ואמה כדי שיטול חפץ מתחת מרגלותיו ומניח תחת מראשותיו	עירובין מח:א
דתניא (שמות טז, כט) שבו איש תחתיו אלו ארבע אמות אל יצא איש ממקומו אלו אלפים אמה	עירובין נא:א
מנא לן אמר רב חסדא למדנו מקום מקום ומקום מניסה וניסה מניסה וגבול מגבול וגבול מגבול וחוף מחוץ וחוף מחוץ דכתיב (במדבר לה, ה) ומדותם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה וגו'	עירובין נא:א
ונילף (במדבר לה, ז) מקיר העיר וחוצה אלף אמה דנין חוץ מחוץ ואין דנין חוץ מחוצה	עירובין נא:א
ומאי נפקא מינה הא תנא דבי רבי ישמעאל (ויקרא יד, לט) ושב הכהן (ויקרא יד, מד) ובא הכהן זו היא שיבה זו היא ביאה הני מילי היכא דליכא מידי דדמי ליה אבל היכא דאיכא מידי דדמי ליה מדמי ליה ילפינן	עירובין נא:א
ורבי חנינא בן אנטונינוס מה נפשך אי אית ליה ג"ש פיאות כתיבן אי לית ליה גזירה שוה אלפים אמה מנא ליה לעולם אית ליה גזירה שוה ושאי הכא דאמר קרא (במדבר לה, ה) זה יהיה להם מגרשי הערים לזה אתה נותן פיאות ואי אתה נותן פיאות לשובתי שבת ורבנן תני רב חנניה אומר כזה יהו כל שובתי שבת	עירובין נא:א
א"ר חנינא רגלו אחת בתוך התחום ורגלו אחת חוץ לתחום לא יכנס דכתיב (ישעיהו נח, יג) אם תשיב משבת רגלך רגלך כתיב והתניא רגלו אחת בתוך התחום ורגלו אחת חוץ לתחום יכנס הא מני אחרים היא דתניא אחרים אומרים למקום שרובו הוא נזקר	עירובין נב:ב
רב ושמואל חד תני מעברין וחד תני מאברין מאן דתני מאברין אבר אבר ומאן דתני מעברין כאשה עוברת (בראשית כג, ט) מערת המכפלה רב ושמואל חד אמר שני בתים זה לפני זה אמר ר' חייא בשלמא למאן דאמר זה על גב זה היינו מכפלה אלא למאן דאמר שני בתים זה לפני זה מזה מאי מכפלה	עירובין נג:א
אלא למאן דאמר שני בתים זה לפני זה מזה מאי מכפלה שכפולה בזוגות (בראשית לה, כז) ממרא קרית ארבע א"ר יצחק קרית הארבע זוגות אדם וחיה אברהם ושרה יצחק ורבקה יעקב ולאה	עירובין נג:א
(בראשית יד, א) ויהי בימי אמרפל רב ושמואל חד אמר נמרוד שמו ולמה נקרא שמו אמרפל והפיל לאברהם אבינו בתוך כבשן האש וחד אמר אמרפל שמו ולמה נקרא שמו נמרוד שהמריד את כל העולם כולו עליו במלכותו	עירובין נג:א
(שמות א, ח) ויקם מלך חדש על מצרים רב ושמואל חד אמר חדש ממש וחד אמר שנתחדשו גזירותיו	עירובין נג:א
הא כתיב (שמות א, ח) אשר לא ידע את יוסף מאי אשר לא ידע את יוסף דהוה דמי כמאן דלא ידע ליה ליוסף כלל	עירובין נג:א
אמר בני יהודה דגלו מסכתא נתקיימה תורתן בידם בני גליל דלא גלו מסכתא לא נתקיימה תורתן בידם דוד גלי מסכתא שאול לא גלי מסכתא דוד דגלי מסכתא כתיב ביה (תהלים קיט, עד) יראיך יראוני וישמחו	עירובין נג:א
שאול דלא גלי מסכתא כתיב ביה (שמואל א יד, מז) אל כל אשר יפנה ירשיע	עירובין נג:א
ואמר ר' יוחנן מניין שמחל לו הקב"ה על אותו עון שנאמר (שמואל א כח, יט) מחר אתה ובניך עמי עמי במחיצתי	עירובין נג:ב
אמרה ליה לא כך כתוב (שמואל ב כג, ה) ערוכה בכל ושמורה אם ערוכה ברמ"ח אברים שלך משתמרת ואם לא אינה משתמרת	עירובין נד:א
א"ל שמואל לרב יהודה שינא פתח פומיך קרי פתח פומיך תני כי היכי דתתקיים בך ותוריק חיי שנאמר (משלי ז, כב) כי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא אל תקרי למצאיהם אלא למוציאיהם בפה	עירובין נד:א
א"ר יהושע בן לוי המהלך בדרך ואין עמו לוייה יעסוק בתורה שנאמר (משלי א, ט) כי לוית חן הם חש בראשו יעסוק בתורה שנאמר כי לוית חן הם לראשך חש בגרונו יעסוק בתורה שנאמר וענקים לגרורותיך חש במעיו יעסוק בתורה שנאמר רפאות תהי לשרך חש בעצמותיו יעסוק בתורה שנאמר ושקוי לעצמותיך חש בכל גופו יעסוק בתורה שנאמר ולכל בשרו מרפא	עירובין נד:א
(משלי טו, כג) שמחה לאיש במענה פיו ודבר בעתו מה טוב אימתי שמחה לאיש בזמן שמענה בפיו ל"א אימתי שמחה לאיש במענה פיו בזמן שדבר בעתו מה טוב	עירובין נד:א
ר' יצחק אמר מהכא (דברים ל, יד) כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו אימתי קרוב אליך בזמן שבפיך ובלבבך לעשותו	עירובין נד:א
רבא אמר מהכא (תהלים כא, ג) תאות לבו נתתה לו וארשת שפתיו כל מנעת סלה אימתי תאות לבו נתתה לו בזמן שארשת שפתיו כל מנעת סלה	עירובין נד:א
ר"א בן יעקב כל מקום שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק עולמית נצח דכתיב (ישעיהו נז, טז) כי לא לעולם אריב ולא לנצח אקצוף סלה	עירובין נד:א

מאי דכתיב (משלי א, ט) וענקים לגרורותיך אם משים אדם עצמו כענק זה שרף על הצואר ונראה ואינו נראה תלמודו מתקיים בידו ואם לאו אין תלמודו מתקיים	עירובין נדא
מאי דכתיב (שיר השירים ה, יג) לחיו כערוגת הבשם אם משים אדם עצמו כערוגה זו שהכל דשין בה וכבושם זה שהכל מתבשמן בה תלמודו מתקיים ואם לאו אין תלמודו מתקיים	עירובין נדא
שמות לא, יח) לוחות אבן אם אדם משים עצמו את לחייו כאבן זו שאינה נמחית תלמודו מתקיים בידו ואם לאו אין תלמודו מתקיים בידו	עירובין נדא
מאי דכתיב (שמות לב, טז) חרות על הלוחות אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות לא נשתכחה תורה מישראל רב אחא בר יעקב אמר אין כל אומה ולשון שולטת בהן שנאמר חרות אל תיקרי חרות אלא חירות	עירובין נדא
אמר רב מתנה מאי דכתיב (במדבר כא, יח) ומדבר מתנה אם משים אדם עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו תלמודו מתקיים בידו ואם לאו אין תלמודו מתקיים בידו	עירובין נדא
מאי דכתיב וממדבר מתנה ומנחילאל נחליאל ומנחילאל במות ומבמות הגיא א"ל אם אדם משים עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו תורה ניתנה לו במתנה וכיון שניתנה לו במתנה נחלו אל שנאמר וממתנה נחליאל וכיון שנחלו אל עולה לגדולה שנאמר ומנחילאל במות ואם מגיס לבו הקדוש ברוך הוא משפילו שנאמר ומבמות הגיא ואם חוזר בו הקב"ה מגביהו שנאמר (ישעיהו מ, ד) כל גיא ינשא	עירובין נדא
שופטים ה, ז) רוכבי אתונות צחורות יושבי על מדין (והולכי על דרך שיחון) רוכבי אתונות אלו תלמידי חכמים שמהלכין מעיר לעיר וממדינה למדינה ללמוד (בו) תורה צחורות שעושין אותה כצהרים יושבי על מדין שדנין דין אמת לאמיתו והולכי אלו בעלי מקרא על דרך אלו בעלי משנה שיחו אלו בעלי תלמוד שכל שיחתן דברי תורה	עירובין נדב
מאי דכתיב (משלי ה, יט) אילת אהבים ויעלת חן וגו' למה נמשלו דברי תורה לאילת לומר לך מה אילה רחמה צר וחביבה על בועלה כל שעה ושעה כשעה ראשונה אף דברי תורה חביבין על לומדיהן כל שעה ושעה ראשונה ויעלת חן שמעלת חן על לומדיה דדיה ירוך בכל עת למה נמשלו דברי תורה כדד מה דד זה כל זמן שהתינוק ממשמש בו מוצא בו חלב אף דברי תורה כל זמן שאדם הוגה בהן מוצא בהן טעם באהבתה תשגה תמיד	עירובין נדב
ר"ע אומר מניין שחייב אדם לשנות לתלמידו עד שילמדנו שנאמר (דברים לא, יט) ולמדה את בני ישראל ומניין עד שתהא סדורה בפיהם שנאמר שימה בפיהם	עירובין נדב
ומניין שחייב להראות לו פנים שנאמר (שמות כא, א) ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם וליגמרו כולהו ממשה כדי לחלוק כבוד לאהרן ובניו וכבוד לזקנים	עירובין נדב
אמר רב חסדא אין תורה נקנית אלא בסימנין שנאמר שימה בפיהם אל תקרי שימה אלא סימנה שמעה רב תחליפא ממערבא אזל אמרה קמיה דר' אבהו אמר אתון מהתם מתניתו לה אנן מהכא מתנינן לה (ירמיהו לא, כ) הציבי לך ציונים שימי לך וגו' עשו ציונים לתורה	עירובין נדב
ומאי משמע דהאי ציון לישנא דסימנא הוא דכתיב (יחזקאל לט, טו) וראה עצם אדם ובנה אצלו ציון	עירובין נדב
ר' אליעזר אמר מהכא (משלי ז, ד) אמור לחכמה אחותי את ומודע לבינה תקרא עשה מודעים לתורה רבא אמר עשה מודעים לתורה	עירובין נדב
מאי דכתיב (דברים ל, יב) לא בשמים היא ולא מעבר לים היא לא בשמים היא שאם בשמים היא אתה צריך לעלות אחריה ואם מעבר לים היא אתה צריך לעבור אחריה רבא אמר לא בשמים היא לא תמצא במי שמגביה דעתו עליה כשמים ולא תמצא במי שמרחיב דעתו עליה כים רבי יוחנן אמר לא בשמים היא לא תמצא בגסי רוח ולא מעבר לים היא לא תמצא לא בסחרנים ולא בתגרים	עירובין נהא
רבי יוסי אומר אם אינו יודע לרבעה בריבוע של עולם מרבעה כמין התקופה כיצד חמה יוצאה ביום ארוך ושוקעת ביום ארוך זה הוא פני צפון חמה יוצאה ביום קצר זה הוא פני דרום תקופת ניסן ותקופת תשרי חמה יוצאה בחצי מזרח ושוקעת בחצי מערב שנאמר (קהלת א, ו) הולך אל דרום וסובב אל צפון הולך אל דרום ביום וסובב אל צפון בלילה סובב סובב הולך הרוח אלו פני מזרח ופני מערב פעמים מהלכתן ופעמים מסבבתן	עירובין נוא
תניא אמר רבי אליעזר ברבי יוסי תחום ערי לויים אלפים אמה צא מהן אלף אמה מגרש נמצא מגרש רביע והשאר שדות וכרמים מנא הני מילי אמר רבא דאמר קרא (במדבר לה, ד) מקיר העיר וחוצה אלף אמה סביב אמרה תורה סבב את העיר באלף נמצא מגרש רביע רביע פלגא הוי	עירובין נוב
אמר ליה רבינא לרב אשי והא סביב כתיב מאי סביב סביב דקרנות דאי לא תימא הכי גבי עולה דכתיב (ויקרא א, ה) וזרקו (בני אהרן) את הדם על המזבח סביב ה"נ סביב ממש אלא מאי סביב סביב דקרנות ה"נ מאי סביב סביב דקרנות	עירובין זא
מנא הני מילי אמר רבא דאמר קרא (במדבר לה, ד) מקיר העיר וחוצה אמרה תורה תן חוצה ואחר כך מדוד	עירובין זא
מנא הני מילי אמר רב יהודה אמר רב דאמר קרא (שמות כז, יח) אך החצר מאה באמה ורוחב חמשים בחמשים אמרה תורה בחבל של חמשים אמה מדוד	עירובין נחא
אמר רבי יהושע בן חנניא אין לך שיפה למדידה יותר משלשלאות של ברזל אבל מה נעשה שהרי אמרה (זכריה ב, ה) ובידו חבל מדה והכתיב (יחזקאל מ, ה) וביד האיש קנה המדה ההוא לתרעי תני רב יוסף שלשה חבלים הם של מגג של נצר ושל פשתן אמר ליה (משלי כא, ל) אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' כל מקום שיש בו חילול השם אין חולקין כבוד לרב	עירובין נחא
אמר רבא בפניו אסור וחיוב מיתה שלא בפניו אסור ואין חיוב מיתה ושלא בפניו לא והא תניא ר"א אומר לא מתו בני אהרן עד שהורו הלכה בפני משה רבן מאי דרוש (ויקרא א, ז) ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח אמרו אף על פי שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט	עירובין גא
כל המורה הלכה בפני רבו ראוי להכישו נחש שנאמר (איוב לב, ו) ויען אליהוא בן ברכאל הבזוי ויאמר צעיר אני לימים וגו' על כן זחלתי וכתיב (דברים לב, כד) עם חמת זוחלי עפר	עירובין גא
אמר רבי חנינא נקרא חוטא שנאמר (תהלים קיט, יא) בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך רב המנונא רמי כתיב בלבי צפנתי אמרתך וכתיב (תהלים מ, ז) בשרתי צדק בקהל רב לא קשיא כאן בזמן שעירא היאירי קיים כאן בזמן שאין עירא היאירי קיים	עירובין גא
ר' אליעזר אומר מורידין אותו מגדולתו שנאמר (במדבר לא, כא) ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא וגו' אע"ג דאמר להו לאחי אבא צוה ואותי לא צוה אפ"ה איענש דכתיב (במדבר כז, כא) ולפני אלעזר הכהן יעמד ולא אשכחן דאיצטריך ליה יהושע א"ר לוי כל דמותיב מלה קמיה רביה אזיל לשאול בלא ולד שנאמר (במדבר יא, כח) ויען יהושע בן נון משרת משה מבחוריו ויאמר אדוני משה כלאם	עירובין גא

עירובין ג:ב	לא נענש יהושע אלא בשביל שביטל את ישראל לילה אחת מפריה ורביה שנאמר (יהושע ה, יג) ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא וגו' וכתוב ויאמר (לו) כי אני שר צבא ה' עתה באתי וגו' אמר לו אמש ביטלתם תמיד של בין הערבים ועכשיו ביטלתם תלמוד תורה על איזה מהן באת אמר לו עתה באתי מיד (יהושע ח, יג) וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העמק ואמר רבי יוחנן מלמד שהלך בעומקה של הלכה
עירובין ג:ב	כל הישן בקילעא שאיש ואשתו שרויין בה עליו הכתוב אומר (מיכה ב, ט) נשי עמי תגרשון מבית תענוגיה
עירובין ד:א	אמר מר הכי האמר ר' אחא בר חנינא מאי דכתיב (משלי כט, ג) ורועה זונות יאבד הון כל האומר שמועה זו נאה וזו אינה נאה מאבד הונה של תורה
עירובין ד:ב	אמר רבי יוחנן מאי פתח ליה רבן גמליאל להווא גברא (משלי יב, יח) יש בוטה כמדקרות חרב ולשון חכמים מרפא כל הבוטה ראוי לדוקרו בחרב אלא שלשון חכמים מרפא
עירובין ה:א	יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שחרב בית המקדש ועד עכשיו שנאמר (ישעיהו נא, כא) לכן שמעי נא זאת ענייה ושכורת ולא מיין
עירובין ה:א	א"ר חנינא כל המפיק מגן בשעת גאווה סוגרין וחותרין צרות בעדו שנאמר (איוב מא, ז) גאווה אפיקי מגנים סגור חותם צר
עירובין ה:א	ר' יוחנן אמר כל שאינו מפיק אתמר מאי משמע דהאי מפיק לישנא דגלויי הוא דכתיב (תהלים יח, טז) ויראו אפיקי מים ויגלו מוסדות תבל
עירובין ה:א	א"ר חנינא כל המתפתה ביינו יש בו מדעת קונו שנאמר (בראשית ח, כא) וירח ה' את ריח הניחוח
עירובין ה:א	א"ר חנין לא נברא יין אלא לנחם אבלים ולשלם שכר לרשעים שנא' (משלי לא, ו) תנו שכר לאובד וגו'
עירובין ה:א	א"ר חנין בר פפא כל שאין יין נשפך בתוך ביתו כמים אינו בכלל ברכה שנא' (שמות כג, כה) וברך את לחמך ואת מימך מה לחם שניקח בכסף מעשר אף מים שניקח בכסף מעשר ומאי ניהו יין וקא קרי ליה מים
עירובין ט:ב	כיצד אומר לו רשותי קנויה לך רשותי מבוטלת לך קנה ואין צריך לזכות רב אשי אמר האי תנא הוא דחמירא עליה שבת כע"ז כדתניא (ויקרא א, ב) מכם ולא כולכם פרט למומר מכם בכס חלקתי ולא באומות מן הבהמה להביא בני אדם הדומין לבהמה מכאן אמרו מקבלין קרבנות מפושעי ישראל כדי שיחזרו בתשובה חוץ מן המומר והמנסך יין והמחלל שבתות בפרהסיא
עירובין פ:א	תנו רבנן (במדבר טו, כ) ראשית עריסותיכם כדי עיסותיכם וכמה עיסותיכם כדי עיסת המדבר
עירובין פ:ב	כדי עיסותיכם וכמה עיסותיכם כדי עיסת המדבר וכמה עיסת המדבר דכתיב (שמות טז, לו) והעומר עשירית האיפה הוא
עירובין פ:א	אמר לו לכשתגיע אצל אביו אמור לו אל תשגרוהו בכלים הללו לפני רבי מכבד עשירים ר' עקיבא מכבד עשירים כדדרש רבא בר מרי (תהלים סא, ח) ישב עולם לפני אלהים חסד ואמת מן ינצרוהו אימתי ישב עולם לפני אלהים בזמן שחסד ואמת מן ינצרוהו
עירובין צה:ב	כדאמר רב שמואל בר רב יצחק מקום יש בראש שראוי להניח בו שתי תפילין הכא נמי מקום יש ביד שראוי להניח בו שתי תפילין תנא דבי מנשה (דברים ו, ח) על ירך זו קיבורת בין עיניך זו קדקד היכא אמרי דבי רבי ינאי מקום שמוחו של תינוק רופס הישן בשמיני בסוכה ילקה אלא מחוורתא כדשנינן מעיקרא ומאן שמעת ליה שבת זמן תפילין ר' עקיבא דתניא (שמות יג, ז) ושמרת את החקה הזאת למועדה מימים ימימה ולא לילות מימים ולא כל ימים פרט לשבתות וימים טובים דברי רבי יוסי הגלילי ר' עקיבא אומר לא נאמר חוקה זו אלא לענין פסח בלבד
עירובין צ:א	והתניא ר"ע אומר יכול יניח אדם תפילין בשבתות וימים טובים ת"ל (שמות יג, ט) והיה לך לאות על ירך מי שצריכין אות יצאו אלו שהן גופן אות אלא האי תנא הוא דתניא הניעור בלילה רצה חולץ רצה מניח דברי רבי נתן יונתן הקיטוני אומר אין מניחין תפילין בלילה
עירובין צ:ב	דתנן אין מעכבין את התינוקות מלתקוע הא נשים מעכבין וסתם מתני' רבי מאיר ולא ר' יהודה סבר לה כר' יוסי דתניא (ויקרא א, ב) דבר אל בני ישראל וסמך בני ישראל סומכין ואין בנות ישראל סומכות
עירובין צ:א	אמר ר"ל כיח בפני רבו חייב מיתה שנאמר (משלי ח, לו) כל משנאי אהבו מות אל תקרי למשנאי אלא למשנאי והא מינס אניס כיח ורק קאמרינן
עירובין ק:ב	אמר רב אסי אסור לאדם שיהלך על גבי עשבים בשבת משום שנאמר (משלי יט, ב) ואץ ברגלים חוטא תני חדא מותר לילך על גבי עשבים בשבת ותניא אידך אסור ל"ק הא בלחים הא ביבשים
עירובין ק:ב	מאי קראה (משלי יט, ב) גם בלא דעת נפש לא טוב תניא נמי הכי גם בלא דעת נפש לא טוב זה הכופה אשתו לדבר מצוה
עירובין ק:ב	כתיב (דברים א, יג) הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם וכתוב ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידועים ואילו נבונים לא אשכח
עירובין ק:ב	ואילו גבי לאה כתיב (בראשית ל, טז) ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך וכתוב (דברי הימים א יב, לג) ומבני יששכר יודעי בינה
עירובין ק:ב	עשר קללות נתקללה חוה דכתיב (בראשית ג, טז) אל האשה אמר הרבה ארבה אלו שני טפי דמים אחת דם נדה ואחת דם בתולים עצבונך זה צער גידול בנים והרוגך זה צער העיבור בעצב תלדי בנים כמשמעו ואל אישך תשוקתך מלמד שהאשה משתוקקת על בעלה בשעה שיוצא לדרך והוא ימשל בך מלמד שהאשה תובעת בלב והאיש תובע בפה זו
עירובין קד:א	וכתיב (דברי הימים א כח, יט) הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל ואי דלא קא מבטליה קא הויה חציצה בהולכת אברים לכבש דלאו עבודה היא ולא הוא כתיב (ויקרא א, יג) והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה ואמר מר זו הולכת אברים לכבש
עירובין קד:ב	אמר שמואל המכניס טמא שרץ למקדש חייב שרץ עצמו פטור מאי טעמא אמר קרא (במדבר ה, ג) מזכר ועד נקבה תשלחו מי שיש לו טהרה במקוה יצא שרץ שאין לו טהרה